

КРИТЕРІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Вороненко В.І., аспірант

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

При розробленні еколого-економічної стратегії розвитку будь-якого регіону вагоме значення мають критеріальні категорії. Еколого-економічна стратегія повинна базуватися на досягненні стратегічних та тактичних цілей, що можна оцінити лише за умови існування критеріїв їх досягнення. У загальному випадку під критерієм розуміється правило прийняття рішення по оцінці будь-чого на відповідність пред'явленим вимогам [1]. Тобто, еколого-економічна стратегія розвитку регіону повинна бути забезпечена показниками для встановлення міри чи оцінки досягнення цілей стратегії порівняно з іншими альтернативами регіонального розвитку. Масштабні цілі і задачі стратегії в решті решт повинні бути приведені до певних кількісних показників, що повинні будуть відповідати певним критеріям розвитку.

Крім критеріїв оцінки досягнення цілей еколого-економічної стратегії розвитку регіону велике значення мають критерії оцінки стратегії та критерії для визначення її переваг. Для оцінки самої еколого-економічної стратегії ми пропонуємо розробити критерії її відповідності регіону. А для визначення її переваг – критерій ефективності стратегії та критерій забезпечення конкурентної переваги даного регіону над іншими.

Кожна стратегія розробляється з певними часовими рамками для її втілення. Це можуть бути як кілька, так і десятки років. Якщо стратегія втілена за встановлений час – вона вважається успішною. Тому часові норми також повинні бути віднесені до критеріїв, їх можна назвати часовими критеріями чи критеріями швидкості. Безумовно, швидкість є вирішальним критерієм успішності стратегії, але в цьому питанні потрібно зберігати здоровий глузд і реально оцінювати можливості регіону, бо занадто жорсткі часові рамки можуть звести нанівець всю реалізацію стратегії.

При розробленні критеріїв відповідності еколого-економічному стану регіону важливо пам'ятати, що проблеми регіону, покликані для вирішення за допомогою еколого-економічної стратегії, ставить перед регіоном зовнішнє середовище. Тому і результати реалізації стратегії повинні відповідати зовнішній середі. На основі цього можна сформулювати критерій відповідності регіону: еколого-економічна стратегія розвитку регіону повинна відповідати покращенню поточної ситуації в економічному та екологічному плані не тільки в самому регіоні, а і в оточуючому середовищі. Критерії забезпечення конкурентної переваги одного регіону над іншими та критерії ефективності стратегії пов'язані між собою. Гарна стратегія може забезпечити конкурентні переваги економіки регіону та кращі екологічні

показники у порівнянні з іншими регіонами. Чим більше заслуга стратегії у створенні еколого-економічних переваг регіону над іншими, тим вона ефективніша. Оскільки час можна розглядати як ресурс, то і критерій часу теж пов'язаний з критерієм ефективності.

Якщо регіон має кілька альтернативних еколого-економічних стратегій розвитку, то для прийняття тієї чи іншої стратегії повинні застосовуватись критерії відбору стратегії. Критерії відбору стратегії – параметри, яким має відповідати стратегія. До них відносяться відповідності еколого-економічним цілям і місії регіону, загрозам оточуючого по відношенню до регіону середовища, можливостям регіону та його сильним і слабким сторонам. Відповідність можливостям регіону у свою чергу складається з:

а) ресурсного критерію, тобто наявності у регіону потрібних для реалізації стратегії ресурсів;

б) критерію сумісності з організацією функціонування регіону.

Крім позитивних цілей, які переслідують розробники стратегій, важливо не забувати про те, що реалізація будь-якої стратегії супроводжується певними витратами, а результати її реалізації завжди містять деякі негативні наслідки. З цієї позиції до критеріїв відбору стратегії має бути віднесений критерій витрат і негативних наслідків.

За результатами реалізації стратегії повинні бути розраховані комплексні показники, які характеризуватимуть еколого-економічні аспекти регіону. Ми пропонуємо для оцінки стану регіону в результаті впровадження еколого-економічної стратегії його розвитку розраховувати наступні комплексні показники: еколого-економічного потенціалу регіону, інформаційної відкритості та екологічного інформування, екологічної політики, екологічного управління, екологічної доброчинності економічного сектору, екологічної відповідальності та її стимулювання. Кожному комплексному показнику повинні бути розроблені критерії для його оцінки. Кожен із цих показників має свою вагомість, тому якщо виникне потреба розрахунку інтегрального показника еколого-економічного стану регіону, для кожного комплексного показника необхідно буде знайти вагові коефіцієнти. Самі комплексні показники у свою чергу розраховуються за загальною формулою (1):

$$P_i = \sum_{i=1}^n V_i k_i, \quad (1)$$

де: V_i – показник потенціального еколого-економічного результату стратегії; k_i – ваговий коефіцієнт, що показує яку вагу має V_i при розрахунку P_i і визначається експертним методом.

1. Интернет / Википедия – свободная энциклопедия [Электронный ресурс]. – Режим доступа : – <http://ru.wikipedia.org/wiki/Internet>

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 1. – С. 49-50.